

Moedertaal biedt NT2-leerling houvast

Tekst Ellen van Drie en Alfred Wald

Wanneer NT2-leerlingen hun moedertaal tijdens de les mogen gebruiken, leren ze sneller Nederlandse woorden begrijpen. Leraren ervaren dat leerlingen hierdoor de lesstof van andere vakken beter kunnen volgen.

Jonge anderstalige leerlingen die tijdens het voorlezen uitleg krijgen over de betekenis van woorden in hun moedertaal, ontwikkelen hun woordenschat in de tweede taal sneller en beter. Ook oudere NT2-leerlingen leren de betekenis van Nederlandse woorden waarschijnlijk makkelijker wanneer zij hun moedertaal mogen gebruiken tijdens lessen waar Nederlands de voertaal is.

Leerlingen kunnen een woord makkelijker leren in de tweede taal als zij het woord en het concept al kennen in hun moedertaal. Dat wordt versterkt wanneer de eerste en de tweede taal nauw aan elkaar verwant zijn en er veel woorden zijn die in schrijfwijze en betekenis op elkaar lijken.

Verbinding leggen tussen talen helpt. Het voordeel van het betrekken van de moedertaal is te verklaren vanuit de psycholinguïstiek. De moedertaal en de tweede taal staan in de hersenen niet los van elkaar. Woordenschat is bij een- en meertaligen op dezelfde manier georganiseerd, namelijk als een netwerk van aan elkaar verbonden woorden op basis van betekenis en uitspraak. NT2-leerlingen die hun moedertaal

gebruiken om Nederlandse woorden te leren, stimuleren daarmee de verbindingen tussen de woorden uit verschillende talen. Hoe sterker de verbindingen tussen woorden, hoe efficiënter de hersenen de woorden verwerken.

Translanguaging

NT2-leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen, hebben op school grote moeite om kennis en vaardigheden op te doen. Een van de manieren om deze leerlingen vooruit te helpen is translanguaging. Translanguaging is erg geschikt om de verbindingen tussen woorden in het cognitieve netwerk te stimuleren, van zowel de eerste als de tweede taal. Dat kan bijvoorbeeld door naar het woord voor een concept in de moedertaal van leerlingen te vragen, en door meerdere talen bij (voor)lezen of schrijven te betrekken.

Deze aanpak stimuleert de ontwikkeling van alle talen die de leerling gebruikt, en bevordert het gebruik van deze talen bij het leren.

Veelbelovend

Invoering van translanguaging levert veelbelovende resultaten op. Leraren geven aan dat leerlingen zich meer thuis lijken te voelen op school, meer zelfvertrouwen krijgen en een hoger emotioneel welzijn ervaren. Ook zien leraren dat translanguaging leerlingen helpt bij taalverwerving, geletterdheid, kritisch denken, creativiteit, lesstof begrijpen en academische prestaties.

Volgens onderzoekers van translanguaging is het geen vereiste dat leraren de moedertalen van hun leerlingen beheersen. Ook zonder die kennis kunnen leraren leerlingen de mogelijkheid bieden om hun moedertaal te gebruiken bij het leren.

Fries en Arabisch

Van 2017 tot 2020 vond een pilot met translanguaging plaats bij verschillende middelbare scholen in Friesland. Leerlingen kregen de ruimte om hun moedertaal (bijvoorbeeld Fries of Arabisch) te gebruiken in de klas. Zo konden leraren met en via die moedertalen kennis overbrengen en begrijpelijk maken.

Bij leerlingen met Fries als moedertaal schakelden leraren die het Fries beheersten over van Nederlands naar het Fries en weer terug. Bij moedertalen die leraren niet beheersten, vroegen ze bijvoorbeeld naar het woord voor een concept in het Arabisch, waardoor leerlingen de kans kregen om het Nederlandse woord daaraan te koppelen.

Ellen van Drie is kennismakelaar en **Alfred Wald** is redacteur bij de Kennisrotonde

Lees het uitgebreide antwoord op de vraag: Wat zijn de effecten van het inzetten van de moedertaal van NT2-leerlingen in het voortgezet onderwijs op hun cognitieve ontwikkeling?

Heb je zelf ook een vraag die je met kennis uit onderzoek beantwoord wilt zien? Vraag het de Kennisrotonde

KENNISROTONDE
van het NRO

Raadpleeg de Kennisrotonde

De Kennisrotonde is een uniek loket voor de snelle beantwoording van vragen uit het onderwijs met kennis uit onderzoek.